

(Ne)poznate riznice Željeznički muzej

Hendrixov most Fotografija je zabilježila gradnju 1939. godine

BORNA FILIĆ/PIXSELL

Na šinama
Voditeljica ustanove Tamara Štefanac među fondusom na otvorenom

Čuvamo plavu lokomotivu 11-015 čiji su svi vozni redovi spaljeni

Osim Titove parnjače, u postavu je i Samoborček, šalice iz Orient Expressa...

U prostor bivše tvornice Gredelj dolaze istraživači, potomci onih koji su gradili pruge, turisti... Potrebno je samo najaviti se unaprijed

Petra Balija
petra.balija@vecernji.net
ZAGREB

Od svih lokomotiva koje su vozile po nekadašnjoj Jugoslaviji jedino je ona smjela biti plava. A od točke A do točke B vukla je isključivo vlak u kojemu se vozio – Josip Broz Tito. Redovi vožnje bili su tajna, a spaljivali su ih odmah nakon obavljenog posla.

Ratna odšteta

– Lokomotiva 11-015 vozila je nakon II. svjetskog rata do 1960-ih – objašnjava Tamara Štefanac, voditeljica Hrvatskog željezničkog

muzeja, još jednog u nizu manje poznatih. Smješten je u bivšoj tvornici Gredelj, pokraj Glavnog kolodvora; na otvorenom su izložena 24 stara vozila, a muzej kojim upravlja HŽ Infrastruktura ukupno ih ima 106, ali su ostala razasuta po cijeloj Hrvatskoj. No ima se u bivšem Gredelju još toga za vidjeti: stari dokumenti, crno-bijele fotografije, makete, ali i uporabni predmeti vezani uz željeznicu. Na šinama stoji i dizel-lokomotiva jednog od starih Samoborčeka koja je vozila na relaciji Zagreb – Samobor, sagrađena 1942. u tvornici Gmeinder Lokomotivfabrik u Njemačkoj, ondje je i lokomotiva vlaka iz željezničke nesreće na Glavnom kolodvoru 1974. godine, oklopna lokomotiva iz II. svjetskog rata čiju je gradnju naredio Hitler, a u tadašnjoj Jugoslaviji završila je kao

ratna odšteta, tzv. kennedyjevka koju su poklonili Amerikanci, ali i lokomotiva iz 1904. koja je vukla teret kada se gradila raška pruga u Istri...

– Sačuvana je i manevarska lokomotiva proizvedena 1971. u Đuri Đakoviću, gdje je 1991. i oklopljena limom debljine 20 milimetara za potrebe Domovinskog rata. Za vrijeme rata prevozila je zapaljivu robu, oklop je morala imati jer je bila izložena mogućim napadima – ističe T. Štefanac.

Uz velike lokomotive, na šinama stoji i pružni automobil volga, koji je služio za ophod pruge, ali i lokomotiva iz ribnjaka Crna Mlaka

Prometovala je nakon II. svjetskog rata, sve do šezdesetih. I jedina je imala posebnu boju

pokraj Jastrebarskog, koja se koristila za prijevoz ribe sve do 2003., kad se ribogojilište zatvorilo.

– Ribnjakom je išla uskotračna željeznica, a vozila je sve do kolodvora u Zdenčini, odakle je riba išla u izvoz – kaže T. Štefanac.

U muzeju, dodaje, dolaze turisti, obitelji s djecom, učenici na školski izlet, ljubitelji željeznica... Bude i istraživača, osoba koje žele vidjeti kako je njihov grad nekad izgledao, ali i onih čiji su preci radili na gradnji pruga.

Nadvožnjak u Miramarskoj

U glavnoj zgradi može se vidjeti kako je izgledao Željeznički most dok se gradio, ali i posude iz luk-suznog Orient Expressa, kalendar iz 1870-ih, stari satovi s kolodvora, fotografija otvaranja nadvožnjaka u Miramarskoj... Ulaz se ne naplaćuje, potrebno je samo javiti se. ●

Slijedeći četvrtak
Hrvatski muzej
arhitekture

Kennedyjevka, pružna volga, stari satovi s kolodvora i kape konduktera

U muzeju se može vidjeti i pružni automobil volga, kojim su radnici išli u ophode (skroz lijevo). Ondje su i uporabni predmeti, kao što su šalice iz Orient-Expressa, stara lampa, kape konduktera, kalendari (u sredini), ali i oklopna lokomotiva koja je vozila za Domovinskog rata (desno). Pojedinačni i skupni posjeti mogući su uz prethodnu najavu na telefon 3782-862 ili putem e-maila tamara.stefanac@hzinfra.hr

